

Oddagrein

1. nov. og flotin

LÍTIÐ røkist fyrri, at svar úr Tinganesi til sjóvinnufeløgini fæst so nøktandi, at hóttan teirra um at leggja veiðiflotan 1. nov. verður tikin aftur.

VIT kunnu so hvør í sínum lagi meta um, hvussu góð ella vánalig verandi skipan okkara er, eins og um hvussu stór ólukkan er í, at álvari verður gjørdur av at leggja flotin av orsökum sum hesum.

HÓAST onkur er fyrri kvotum, so munnu tað vera fáir feroingar, ið eru fegnir um, hvussu henda skipan higartil hevur fingið okkum dripna fiskin til haldar. Annar stórur trupulleiki hevur so eisini staðist av óhepna prosentbýtinum, veiðast kann av ymsu fiskasløgum.

KORTINI skal tað rættuliga vánaligur vilji til at halda, at øll tey ljósu høvd hesum viðvíkjandi við vilja hava tarnað fiskivinnuni og ikki gjørt sitt besta fyrri flota, fiskimenn sum land – og heldur enn at skrætt hvønnannan úr skinnum fyrri óvæntaðar batar viðvíkjandi ávísingum fiskasløgum, átti heldur at borið til at fegnast um hesar í felag.

SJÁLVSAGT skal veiða lagast eftir tilfeingi og tað má sigast at vera í evstu løtu, at veruligt samskipti millum vinnu og myndugleikar um skilabestu framferð fæst í lag og vón okkara í so máta má vera, at rúm tíð ikki gongur til ymsu hugsjónirnar eru toygdar og tanlaðar so væl, at vit sum samt fiskivinnufólk við rættum ryggi kunnu siga, at so-leiðis gera vit í Føroyum, vitandi, at hetta verður tað besta, vit, skil og fyrilit fyrri framtíðini krevur av okkum.

LÍKA so hugnaligt sum tað er, at tað er runnið saman millum ymsu veiðibólkarnar, er tað kortini ikki so lítið hugstoytt, at krav teirra til landsstýrið, sum í hesum døgum stendur á gáttini til torfórar samráðingur við danir – eisini um fiskiskap – skal vera so stívt, at talan í veruleikanum ikki er um annað enn »alt ella einki« av tí, ið kravt verður av sjóvinnufeløgum.

ILLA ber til at trúgva, at vit nú við at gera bart, leggja flotin og lata politiska valdið sigla sín egna sjógv, fyrri tað skjótari fáa eina veiðiskipan, meira eftir okkara høvdi, ti hvussu so víkir og vendir skal avgerðin verða politisk – gamani so væl til ber lagað eftir skilabestu frá skilabesta veiðifólki okkara. Men heldur eina góða avgerð mánaðar ella hálvt ár seinni, enn eina vánaligari avgerð her og nú, eina avgerð, ið partvís kann forkoma tilfrøgdum loysnum á so mongum øðrum í samfelagnum.

ØLL vita vit, at landsstýri okkara enn eitt bil er bundið á hond og fót í hesum ólukkan kvotuspurningi og tað líka mikið, hvussu vit so enn gartera um skipanina, má livast við henni til onnur er fingin.

AT tað so við óføru semjuni veiðibólkanum millum nú kanska fæst í lag skjótari, enn sjálvst tey vónríkastu væntaðu, er bert at fegnast um.

TRUPULLEIKIN er bert, at frøin kann vera stokk-ut, geva vit ikki politiska myndugleikanum um-støður til at laga – eisini í teirra hugaheimi – til-trongdu ábøturnar eftir teimum fiskivinnuliga og í aðrar mátar samfelagsligu veruleikum, ein nýggj veiðiskipan má og skal grundast á. Hættur nakrantíð verður tørvur á hógvi, so er tað nú.

Sosialurinn

Viðmerking

EBS og tolluni- - ein møguleiki at taka í álvara

Nú tykist at vera komin gongd á orðaskiftið um ES. Ræðslan fyrri at nerta hetta viðkvæma evni tykist vera horvin eina løtu. At ymisk sjónarmið verða luftað og roynd er ein sjálvsagdur lutur í øllum orðaskifti og ikki minst í einum so álvarssomum spurningi sum hesum. Heldur ikki kann eg annað enn geva teimum politikarum rætt, sum siga, at málið eigur at víðgerast væl og virðiliga, áðrenn nekur avgerð verður tikin. Vit eiga altíð at fyrireika okkum, so vit vita, hvat alt snýr seg um og vita, hvat vit vilja og hvat vit ikki vilja. Alt annað vildi verið óbøtgerð móti landi okkara.

Bláa álitið, sum Føroya Landsstýrið hevur biðið um, er eitt seríøst íkast í hetta orðaskifti. Álitið leggur fram nakað itøkiligt, ið vit kunnu halda okkum til og diskutera. Tað ber til at fantasera um og diskutera aðrar samstarvsmøguleikar bæði ein veg og annan veg, t.d. samstarv í Norðurhøv-

um ella Barentsøkinum, sum ivaleyst hevði verið sera skilagott. Men so leingi møguleikarnir ikki hava fingið kropp í einum itøkiligum samstarvsveruleika, har tað ber til at velja millum teir og eina møguleiga samvinnu við ES – er enn bert talan um utopi.

Í bláa álitinum leggur nevndin fram tveir møguleikar sum teir frægastu út frá setninginum, hon hevði fingið at arbeiða eftir: 1. Serskipan og 2. limaskapur við undantøkum. Tað er ikki av tilvild, at serskipan er sett fyrst. Við hesi skipan, um tað eydnast at fáa hana, fáa Føroyar somu generellu møguleikar sum t.d. EFTA-londini Ísland og Noreg, samstundis sum vit eisini kunnu fáa lut í teimum møguleikum við tollunum, sum fleiri smáland í Europa hava, t.d. Isle of Man. Tann, sum lesur álitið, dugir at siggja millum reglurnar, at niðurstøðan hjá nevndini er, at ein samansjóðing av eini EBS-líknandi avtalu og

eini tollsamgongu er tann, sum hevði hóskað best til Føroyar, ti hóast ávísar til-lagningar, varðveita vit sjálv-avgerðarrætt okkara á fleiri økjum enn við limaskapi við undantøkum.

Tað stendur ongastaðni í álitinum, at limaskapur við undantøkum er tað besta fyrri Føroyar, men at tað er lættast atkomiligt. Tað, sum nevndin sigur at enda í niðurstøðuni, er at betri út-lit eru fyrri at rokka málin-um, um gagnligari markn-aðatættgongd, um útgangs-støðið í samráðingunum við ES verður at Føroyar fáa limaskap við undantøkum. Hetta vil verða lættari ella einfaldari at fáa ígjøgnum, ti eitt slíkt modell er til frammanundan.

Ein hybridformur sum ein samansjóðing av eini EBS-avtalu og tollsamgongu er ikki royndur áður. Tað er ti ikki at undrast á, at hetta verður væl truplari at sam-ráð seg fram til, ti ein heilt nýggjur sáttmáli skal ger-ast. Tað er so nógv av einum

og øðrum, sum skal takast upp at venda, áðrenn av-gerð kann takast. At tað er ivasamt, um ES vil gera eina slíka serskipan fyrri okkum merkir ikki, at tað er ómøg-ligt ella ógjøriligt, men neyðugt er av fullum huga at arbeiða fyrri hesum. Tikið samanum, so eigur eingin ivi at vera um, at ein serskipan við EBS-avtalu og tollsamgongu er ein mögu-leiki, sum eigur at verða viðgjørdur í størsta álvara. Her eiga vit at krevja, at danir, sum hava ábyrgdina av úttanríkisráðum okkara, loyalt standa okkum við lið.

Alt samstarv og øll sam-vinna er ein spurningur um at lata og fáa. At vit bert fara at fáa, kunnu vit ikki rokna við. Í øllum førum vilja vit bert við samráðingum fáa greiði á, hvat er gjøriligt – og hvat vit, úr einum heildar-sjónarmiði, halda loysir seg hjá okkum.

Jóan Pauli Joensen

Viðmerking

Landsstýrið eigur at vísa vinnuni – og føroyska fólkinum solidaritet

Umráðandi, at landsstýrið vísir vinnuni solidaritet og nýtir útspælið frá vinnuni sum eitt gylt høvi í samráðingum við danir

Tað er umráðandi at fáa danir at skilja, at gjørdar avtalar millum donsku stjórnina og undanfarin landsstýri í stóran mun hava viðvirkað til teir so-sialu og menniskjaliga sorgarleikarnar, sum í ólukkumát hava rakt fólkið, ið her búleikast – og gjørt, at fólkaflýtingin úr Føroy-um verður samanborin við hana, ið eyðkennir van-lukkurakt øki.

Ti eigur landsstýrið í sambandi við komandi samráðingar at vísa vinnu solidaritet og m.a. nýta útspælið frá hesari um av-tøku av kvotulógini sum eitt gylt høvi til at fáa danir at skilja tydingin av, at vinnan verður løyst úr hes-um »kvotuhafti« – hesi skip-an, sum er kroyst niður yvir okkum, og sum hevur prógvað seg ónýtuliga og til beinleiðis skaða fyrri føy-yska samfelagið.

Við eitt vegamót?
Um nú vilji frá danskari síðu ikki er fyrri avtalu, ið

skapar fortreytir hjá vinnu-uni aftur at fóta sær og hjá ti føroyska fólkinum veru-liga at kenna byrðar at lætna og vón birtast fyrri livilíkindum her á kleti-num, so eigur als eingin avtala at verða gjørd.

Danir eiga so samstundis at fáa at vita, at vit sum tjóð eru komin á eitt vegamót, har ikki slepst undan at taka spurningar ríkisfel-agsskapinum viðvíkjandi upp til víðgerðar.

Alt annað vildi verið svik móti eini tjóð, hvørs fólk ikki vil ella ynskir at verða niðurbundið og missa møguleikan og rættin til aftur at reistas.

Eiði 24.10.95
Tordur J. Niclasen

**BINGOTØLINI
í dag**

